

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

TRẦN THỊ THANH HUYỀN

NHÂN CÁCH VĂN HÓA LÝ QUANG DIỆU

Chuyên ngành Đông Nam Á học

Mã số: 62 31 06 10

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ ĐÔNG NAM Á HỌC

HÀ NỘI, 2020

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN**

TRẦN THỊ THANH HUYỀN

NHÂN CÁCH VĂN HÓA LÝ QUANG ĐIỀU

Chuyên ngành Đông Nam Á học

Mã số: 62 31 06 10

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ ĐÔNG NAM Á HỌC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC

GS.TS. MAI NGỌC CHÙ

HÀ NỘI, 2020

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong tiến trình phát triển của xã hội loài người, vai trò cá nhân người lãnh đạo, khởi xướng có một vị trí và ảnh hưởng cực kỳ to lớn đối với lịch sử một đất nước, một dân tộc, có khi cả thời đại. Lịch sử thế giới đã từng xuất hiện nhiều nhân vật xuất chúng. Những cá nhân này đã nắm bắt được vòng quay của lịch sử, gắn bó với vận mệnh của đất nước, làm xoay chuyển tình hình chính trị của quốc gia. Thành công của đảo quốc Singapore gắn với tên tuổi nhà lãnh đạo kiệt xuất Lý Quang Diệu là một trong những câu chuyện đó.

Trong hơn 3 thập kỷ trên cương vị Thủ tướng, ông Lý Quang Diệu đã khẳng định được vai trò và vị trí của mình khi biến Singapore từ một “*vùng đất đầm lầy*” thành một “*thành phố trong mơ*”.

Lý Quang Diệu – Thủ tướng giữ chức lâu nhất trong lịch sử Thế giới

Ngày 21 tháng 11 năm 1954, Lý Quang Diệu cùng với một nhóm bạn của mình thành lập Đảng Hành động Nhân dân (PAP – 人民行动党) có khuynh hướng xã hội và liên minh với các nghiệp đoàn theo chủ nghĩa cộng sản.

Trong cuộc bầu cử toàn quốc ngày 1 tháng 6 năm 1959, PAP giành được 43 trong tổng số 51 ghế trong hội đồng lập pháp. Ngày 3 tháng 6 năm 1959, Singapore giành quyền tự trị trong mọi lĩnh vực của đất nước ngoại trừ quốc phòng và ngoại giao. Lý Quang Diệu trở thành thủ tướng đầu tiên của nước Cộng hòa Singapore và đảm nhiệm chức vụ này từ năm 1959 đến năm 1990.

Sau này, khi không còn giữ chức vụ thủ tướng, ông vẫn được xem là một chính trị gia có ảnh hưởng nhất tại Singapore và tiếp tục phục vụ chính phủ trong cương vị Bộ trưởng cao cấp (1990 - 2004), Bộ trưởng Cố vấn (Minister Mentor) (2004 - 2015)

Coi trọng Nho giáo

Lý Quang Diệu là một trong số những người ủng hộ các giá trị châu Á, đặc biệt là Nho giáo. Sinh ra trong một gia đình gốc Hoa, chịu ảnh hưởng bởi hai nền văn hóa phương Đông và phương Tây, bản thân ông luôn coi và hướng Singapore đến một xã hội truyền thống, và muốn gìn giữ truyền thống đó.

Nhà lãnh đạo tài ba

Trong hơn ba thập kỉ cầm quyền, Lý Quang Diệu đã thể hiện mình là nhà lãnh đạo xuất chúng với những quyết sách đầy tính chiến lược nhằm tạo nên một quốc gia Singapore hùng mạnh về kinh tế, một trung tâm tài chính và công nghệ lớn nhất khu vực, một xã hội hiện đại, văn minh, một địa điểm an toàn và hấp dẫn các nhà đầu tư đồng thời là nơi “*đáng sống*” của rất nhiều những cá nhân tài năng từ khắp nơi trên thế giới.

Lý Quang Diệu đã kiên trì xây dựng để biến Singapore từ một những khó khăn của Singapore thành động lực phát triển. Sau khi Singapore độc lập, ông nhận thấy sự tự chủ về chính trị phụ thuộc vào sức mạnh của nền kinh tế và thực hiện được mục tiêu hiện đại hóa, đô thị hóa và phát triển kinh tế, giáo dục đất nước mình. Bên cạnh đó, nhận thức được sự thiếu hụt nguồn tài nguyên thiên nhiên của Singapore. Ông đã khuyến khích đầu tư nước ngoài và tiến hành các chương trình đảm bảo lợi ích cho tầng lớp lao động. Đến năm 1980 người dân Singapore đã đạt mức thu nhập bình quân đầu người cao thứ hai ở châu Á, chỉ sau Nhật Bản.

Ông thường cho rằng, tài nguyên duy nhất của Singapore là người dân và tinh thần làm việc hăng say của họ. Xuyên suốt trong quá trình lãnh đạo của mình, Lý Quang Diệu luôn chủ trương thu hút, trọng dụng nhân tài. Không chỉ nhân tài trong nước mà còn thu hút và trọng dụng người tài trên khắp thế giới.

Để Singapore bắt nhịp với sự phát triển thế giới, Lý Quang Diệu đã chọn tiếng Anh làm một trong bốn ngôn ngữ được sử dụng chính thức ở đảo quốc này. Theo ông, nắm vững được ngôn ngữ quốc tế thì sẽ là chìa khóa nắm giữ được những tri thức, công nghệ cao của phương Tây. Mặt khác, ông còn tận dụng ngay bộ máy hành chính mà người Anh đã xây dựng ở Singapore trong

hơn 100 năm đô hộ nhằm tiếp thu mọi “*di sản*” của một nền hành chính hiện đại.

Lý Quang Diệu đưa ra tôn chỉ và mục đích của Singapore là xây dựng nhà nước tôn trọng người dân. Đồng thời ông quyết tâm xây dựng nhà nước trong sạch và chống tham nhũng triệt để...

Nhân vật có tầm ảnh hưởng lớn đến Singapore và thế giới

Ở Singapore, ông nhận được sự kính trọng của nhiều người dân, đặc biệt là những người lớn tuổi, họ luôn nhớ đến khả năng lãnh đạo của ông trong thời kỳ độc lập và tách rời khỏi Malaysia.

Trong các vấn đề quốc tế, Lý Quang Diệu được coi như một “*nhà hiền triết*”. Các nhà lãnh đạo Mỹ, Trung Quốc và thế giới đều muốn tham khảo ý kiến và chăm chú lắng nghe ý kiến của ông như: “Richard Nixon và Henry Kissinger, khi lên kế hoạch mở cửa với Trung Quốc năm 1971 – 1972, hay Barack Obama cũng luôn khâm phục và chào đón Thủ tướng Lý Quang Diệu. Hoắc Đặng Tiểu Bình, Hồ Cẩm Đào, Tập Cận Bình của Trung Quốc đều xem Lý là nhà cố vấn có ảnh hưởng lớn nhất đối với họ bên ngoài Trung Quốc”.

Không chỉ có các cường quốc mà các nước nhỏ hơn như Israel, Kazakhstan, các tiểu vương quốc Ả rập và rất nhiều nhà lãnh đạo ở các quốc gia khác cũng đã tìm thấy ở Lý Quang Diệu sự hợp tác chiến lược giúp họ tìm cách vượt qua những khó khăn, thách thức quốc tế.

Bên cạnh đó, Lý Quang Diệu được quốc tế nhiều lần vinh danh như nhận Huân chương Mặt trời mọc năm 1967, giải thưởng Woodrow Wilson cho dịch vụ công do Trung tâm Học giả Quốc tế Woodrow Wilson trao tặng, năm 1985 được bầu làm Chủ tịch Hội Khổng học thế giới...

Cựu Tổng thống Hoa Kỳ, Obama nhận định về Lý Quang Diệu: “*là một nhân vật huyền thoại của châu Á trong các thế kỷ 20 và 21. Ông là người giúp khởi động phép màu châu Á*”. [G.Allison và cộng sự, 2016]

Cho đến nay đã có rất nhiều công trình viết về Lý Quang Diệu, nhưng hầu như chưa có tác phẩm hay cuốn sách, luận văn, luận án, công trình khoa học nào nghiên cứu toàn diện về nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu một cách hệ thống.

Hơn nữa các nguồn tài liệu viết về nhân cách văn hóa của cá nhân kiệt xuất trong lịch sử cũng là vấn đề ít được đề cập đến. Việc nghiên cứu về nhân cách Lý Quang Diệu dưới góc nhìn văn hóa là thực sự cần thiết. Vì vậy, tác giả chọn đề tài nghiên cứu: “*Nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu*” làm nội dung nghiên cứu cho đề tài nghiên cứu sinh của mình.

2. Mục tiêu và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục tiêu nghiên cứu

Khi chọn đề tài này, tác giả mong đạt được một số mục đích quan trọng:

Trước hết, đề tài sẽ phục dựng lại toàn bộ và rõ nét bức tranh đặc trưng nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu, trong đó có cả những đặc trưng nhân cách về tư tưởng văn hóa, chính trị. Từ đó sẽ xây dựng, sắp xếp những đặc trưng nhân cách văn hóa của Lý Quang Diệu một cách hệ thống. Qua những tính cách văn hóa của Lý Quang Diệu, lý giải sự ảnh hưởng mạnh mẽ của một nhà lãnh đạo tiêu biểu của Singapore cũng như thế giới.

Qua việc nghiên cứu về nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu, tác giả muốn làm sáng tỏ nhân cách văn hóa của Lý Quang Diệu: Nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu là một sự thật khoa học chứ không phải là tự xưng tụng cảm tính.

Ngoài ra, đề tài còn mong muốn góp một phần nhỏ làm phong phú thêm nguồn tư liệu về lịch sử, con người Singapore.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

Để đạt được mục tiêu trên, luận án thực hiện các nhiệm vụ như sau:

- Trình bày cơ sở lý luận về nhân cách, nhân cách văn hóa và bối cảnh hình thành nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu để tạo tiền đề nghiên cứu cho nội dung chính của luận án

- Làm rõ những ảnh hưởng của Nho giáo đến nhận thức của Lý Quang Diệu như đề cao giáo dục, coi trọng đạo đức,... góp phần tạo nên nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu.

- Phân tích những chính sách đột phá thay đổi Singapore góp phần tạo nên nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu - một nhà lãnh đạo kiệt xuất.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Nhân cách văn hóa của Lý Quang Diệu

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- *Về phạm vi không gian*: quê hương của Lý Quang Diệu. và những nơi liên quan đến hoạt động của Lý Quang Diệu.

- *Về phạm vi thời gian*: giai đoạn nửa sau thế kỷ XX đầu thế kỷ XXI. Đó là giai đoạn hoạt động của Lý Quang Diệu. Tuy nhiên, tác giả sẽ mở rộng phạm vi nghiên cứu về những năm tháng thiếu thời của Lý Quang Diệu, để có cái nhìn tổng thể về quá trình phát triển, hoàn thiện nhân cách văn hóa của ông.

4. Cơ sở tư liệu và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở tư liệu

Tài liệu sử dụng trong luận án được tác giả khai thác ở nhiều nguồn khác nhau:

Các bài tạp chí tác phẩm, bài nghiên cứu về Singapore, lịch sử, văn hóa, chính trị,... các tác phẩm, tạp chí nghiên cứu về Lý Quang Diệu do các tác giả trong nước viết bằng tiếng Việt, xuất bản bằng tiếng Việt.

Các tác phẩm viết về Lý Quang Diệu do các học giả nước ngoài viết đã được dịch sang tiếng Việt và xuất bản trong nước.

Các tác phẩm hồi ký, phát biểu, diễn thuyết,... do Lý Quang Diệu viết được xuất bản bằng tiếng Anh hoặc đã dịch ra tiếng Việt

Bên cạnh đó luận án cũng sử dụng các nguồn tài liệu trên Internet trên các website của chính phủ Singapore hoặc các trang web uy tín của Việt Nam.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

Đề tài sử dụng phương pháp liên ngành Văn hóa học – Nhân học – Sử học.

Song song với phương pháp nghiên cứu liên ngành, đề tài cũng sử dụng một số phương pháp hỗ trợ bao gồm:

Phương pháp tiếp cận hệ thống; Phương pháp so sánh; Phương pháp phân tích; Phương pháp tổng hợp; Phương pháp diễn dịch,...

5. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài

Luận án nghiên cứu về nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu có đóng góp về mặt khoa học và thực tiễn.

5.1. Về mặt khoa học

- Luận án sẽ cung cấp thêm những tư liệu góp phần làm rõ hơn và chính xác hơn về cuộc đời và sự nghiệp của Lý Quang Diệu, qua đó góp phần làm rõ thêm nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu. Qua việc phân tích và chứng minh những đặc điểm của nhân cách là một vấn đề văn hóa xã hội, khẳng định nhân cách văn hóa là một vấn đề khoa học. Đồng thời, cung cấp cách nhìn mới hơn về nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu theo hướng tổng thể, đa diện và biện chứng.

5.2. Về mặt thực tiễn

- Luận án giúp người đọc hiểu rõ hơn về cuộc đời và những đặc trưng tính cách tạo nên nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu.

- Đưa ra những nghiên cứu có hệ thống tư tưởng, chính sách, đường lối lãnh đạo của Singapore dưới thời Lý Quang Diệu

- Công trình nghiên cứu của luận án có thể sử dụng làm tài liệu tham khảo cho việc học tập và giảng dạy về Đông Nam Á nói chung và Singapore nói riêng.

6. Bố cục của luận án

Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU

Chương 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ BỐI CẢNH HÌNH THÀNH NHÂN CÁCH VĂN HÓA LÝ QUANG DIỆU

Chương 3: NHÂN CÁCH VĂN HÓA LÝ QUANG DIỆU XÉT TỪ PHƯƠNG DIỆN NHO GIÁO

Chương 4: NHÂN CÁCH VĂN HÓA LÝ QUANG DIỆU XÉT TỪ PHƯƠNG DIỆN NGƯỜI LÃNH ĐẠO ĐẤT NƯỚC

KẾT LUẬN

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU

1.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu của đề tài

1.1.1. Tình hình nghiên cứu ở nước ngoài

Lý Quang Diệu, là Thủ tướng đầu tiên của nước Cộng hòa Singapore, ông đảm nhiệm chức vụ này từ năm 1959 đến năm 1990. Trong những năm đương nhiệm, Lý Quang Diệu đã biến đổi Singapore cả về hình thái lẫn văn hóa.

Cho đến nay có nhiều công trình nghiên cứu, bài viết của nhiều tác giả trên thế giới đã viết về ông. Theo sự phân loại của tác giả, các công trình nghiên cứu về Lý Quang Diệu tập trung vào các loại hình sau:

Thứ nhất, loại hình nghiên cứu về cuộc đời và sự nghiệp Lý Quang Diệu

Thứ hai, loại hình nghiên cứu về sự ảnh hưởng của nhân cách cá nhân Lý Quang Diệu tới việc hoạch định các chính sách.

Thứ ba, những công trình nghiên cứu có liên quan trực tiếp đến nhân cách Lý Quang Diệu.

1.1.2. Tình hình nghiên cứu trong nước

Sau khi tìm kiếm, tổng hợp các nguồn tài liệu liên quan đến đề tài “*Nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu*” tác giả nhận thấy các vấn đề liên quan đến vai trò cá nhân trong lịch sử vẫn là một mảng vấn đề ít được đề cập đến và nghiên cứu tại Việt Nam. Theo sự phân loại của tác giả, các công trình nghiên cứu liên quan đến đề tài tập trung vào các nội dung như sau:

Thứ nhất, các công trình nghiên cứu về nhân cách văn hóa cá nhân kiệt xuất, có tầm ảnh hưởng lớn

Thứ hai, các công trình nghiên cứu về sự thành công trong lãnh đạo của Lý Quang Diệu.

1.2. Nhận xét về các công trình nghiên cứu liên quan đến luận án

Hầu hết các công trình nghiên cứu về Lý Quang Diệu chỉ tập trung vào tiểu sử, những thành công của chính sách, đường lối lãnh đạo, quá trình đấu

tranh, xây dựng, kiến thiết Singapore, hay các nghiên cứu về tập trung viết về cách nhìn nhận, những nhận xét của Lý Quang Diệu về các vấn đề các quốc gia Trung Quốc, Mỹ, Ấn Độ,... vấn đề nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu là một vấn đề còn mới mẻ. Cho đến nay, hầu như chưa có công trình nghiên cứu nào nghiên cứu về “*Nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu*”. Bên cạnh đó tác giả cũng nhận thấy chưa có một công trình nghiên cứu nào được công bố liên quan trực tiếp và bao phủ hết đề tài.

1.3. Những vấn đề luận án cần giải quyết

Thứ nhất, đưa ra cơ sở lý luận của đề tài về nhân cách và nhân cách văn hóa. Đây là cơ sở lý luận cần thiết để tạo tiền đề nghiên cứu cho nội dung chính của luận án. Thông qua lý luận sẽ có những nhận định khái quát về nhân cách và nhân cách văn hóa từ góc độ văn hóa học. Từ đó làm cơ sở phản ánh đúng đắn về nhân cách văn hóa của nhân vật được đề cập đến trong luận án – Lý Quang Diệu. Bên cạnh đó luận án trình bày bối cảnh hình thành nhân cách văn hóa của Lý Quang Diệu bao gồm: bối cảnh không gian, thời gian, gia đình,... để tạo nên nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu

Thứ hai, tổng hợp tư liệu, các nhận định đánh giá, các phát biểu,... Qua việc tìm hiểu tư liệu, những năm tháng sinh thời, môi trường gia đình, môi trường xã hội,... của Lý Quang Diệu để từ phương diện ảnh hưởng của Nho giáo, thấy được nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu.

Thứ ba, thông qua việc tìm hiểu cuộc đời và hoạt động sự nghiệp của Lý Quang Diệu, luận án chỉ ra đặc trưng về nhân cách văn hóa của ông xét từ phương diện của một nhà lãnh đạo đất nước.

Tiểu kết chương 1:

Ở chương 1, luận án tập trung tìm kiếm, tổng hợp các công trình nghiên cứu khoa học trong nước, cũng như nước ngoài viết về Lý Quang Diệu. Qua phân tổng quan lịch sử nghiên cứu liên quan đến đề tài, tác giả có thể nhận thấy rằng cho đến nay hầu hết các công trình nghiên cứu về Lý Quang Diệu chỉ tập trung vào tiểu sử, những thành công của chính sách, đường lối lãnh đạo, quá trình đấu tranh, xây dựng, kiến thiết Singapore, hay các nghiên cứu về tập trung viết về cách nhìn nhận, những nhận xét của Lý Quang Diệu về các vấn đề Trung Quốc, Mỹ, Ấn Độ, ... mà chưa có công trình nghiên cứu nào nghiên cứu về *“Nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu”*.

Tuy cho đến nay chưa có công trình nào bao phủ hết đề tài nhưng mỗi công trình nghiên cứu đều có đóng góp nhất định trong quá trình khai thác tư liệu của luận án.

Việc tìm hiểu, kế thừa các công trình nghiên cứu trên là cơ sở để tác giả xây dựng nội dung cụ thể cho các chương tiếp theo. Điều này nhằm làm nổi bật những đóng góp mới của luận án về nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu.

Chương 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA ĐỀ TÀI VÀ BỐI CẢNH HÌNH THÀNH NHÂN CÁCH VĂN HÓA LÝ QUANG DIỆU

2.1. Lý luận về nhân cách và nhân cách văn hóa

2.1.1. Khái niệm nhân cách và nhân cách văn hóa

2.1.1.1. Nhân cách

Nhân cách xuất hiện khi một cá nhân có những hoạt động tương tác với cộng đồng xã hội và nhân cách bị chi phối, ảnh hưởng bởi nhiều vấn đề vừa mang tính cá nhân vừa mang tính xã hội.

Nhân cách là một hệ thống dạng thức ứng xử đối với thế giới bên ngoài và với chính bản thân của từng con người, qua đó biểu hiện các phẩm chất và năng lực, thể hiện quan niệm về thang bậc giá trị đạo đức của họ.

2.1.1.2. Nhân cách văn hóa

Có thể nói, “*nhân cách văn hóa là sự phát triển hoàn thiện nhất của nhân cách*”. Đó là mục tiêu, là kết quả của quá trình phát triển nhân cách nhằm hướng tới các giá trị Chân – Thiện – Mỹ. Nhân cách văn hóa của mỗi con người, mỗi cá nhân chỉ có thể được hoàn thiện và phát triển đầy đủ trong một môi trường văn hóa lành mạnh của cộng đồng. Nhân cách văn hóa là mục đích mà xã hội ta đang hướng tới xây dựng.

2.2. Bối cảnh hình thành nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu

2.2.1. Bối cảnh lịch sử xã hội

Đầu thế kỷ XIX, đế chế Anh cần có một cảng biển cho toàn vùng. Những thương nhân Anh cần một vị trí chiến lược để nghỉ ngơi và bảo vệ đội thương thuyền của đế chế Anh, cũng như ngăn chặn nguy cơ cạnh tranh của người Hà Lan trong vùng. Singapore được nước Anh nhắm đến nhờ vị trí địa lý then chốt, án ngữ eo biển Malacca của nó.

2.2.2. Bối cảnh gia đình

Lý Quang Diệu là thế hệ thứ tư thuộc một gia đình người Khách Gia định cư tại Singapore. Ông có Lý Mộc Văn (Lee Bok Boon – 李沐文) (sinh năm 1846), rời bỏ quê nhà thuộc huyện Đại Bộ, tỉnh Quảng Đông để đến Singapore vào năm 1863. Năm 1866, Lý Mộc Văn cùng người con gái họ Tiêu nên nghĩa vợ chồng. Năm 1867, họ có người con trai đầu lòng mang tên Lý Vân Long – khách gia họ Lý đầu tiên mọc rễ nảy mầm trên đất nước Sư Tử.

Gia đình Lý Quang Diệu thuộc tầng lớp trung lưu. Họ đều thừa hưởng nền giáo dục của Anh quốc. Trước khi Lý Quang Diệu ra đời cả gia đình ông chưa ai làm chính trị tại Singapore. Sau này trưởng thành, ông là người đầu tiên bước chân vào con đường chính trị.

2.2.3. Bối cảnh không gian

Không gian văn hóa của Singapore lẫn Anh quốc đều là những không gian văn hóa có ảnh hưởng rất lớn đến Lý Quang Diệu. Bối cảnh không gian Singapore và Anh quốc là những cái nôi để phát triển toàn diện tư tưởng của Lý Quang Diệu. Chính những môi trường ấy cũng đã tạo nên một nhân cách Lý Quang Diệu nhất quán kết hợp bởi văn hóa Đông – Tây.

2.2.4. Bối cảnh giáo dục

Thừa hưởng nền giáo dục của Anh, nhưng sinh ra trong gia gốc Hoa, ngay từ nhỏ hai nền văn hóa Trung Quốc và phương Tây đã ảnh hưởng rất sâu đậm vào con người Lý Quang Diệu.

Tiểu kết chương 2:

Con người là nhân tố quan trọng hàng đầu quyết định sự phát triển và hưng thịnh mỗi quốc gia. Trong tiến trình lịch sử của nhân loại, cả lý luận và thực tiễn đều chứng minh nhân tố con người đóng vai trò then chốt trong xu hướng vận động mỗi dân tộc. Con người thực sự là nguồn lực của mọi nguồn lực, khởi đầu của mọi sức mạnh, là nguồn nội sinh quan trọng nhất, quyết định sự phát triển đi lên của mỗi quốc gia.

Nhân cách chính là vấn đề thuộc về con người và được các nhà khoa học nhân văn quan tâm nghiên cứu. Có nhiều nhà khoa học với các trường phái học thuật khác nhau cả phương Đông và phương Tây nghiên cứu về vấn đề này. Nhưng có đóng góp đáng kể nhất phải kể đến những nhà khoa học phương Tây.

“Nhân cách xuất hiện khi một cá nhân có những hoạt động tương tác với cộng đồng xã hội và nhân cách bị chi phối, ảnh hưởng bởi nhiều vấn đề vừa mang tính cá nhân vừa mang tính xã hội”.

Tuy nhiên, khái niệm quan trọng mang tính cốt lõi của luận án là nhân cách văn hóa. *“Nhân cách văn hóa là những đặc trưng ứng xử của con người trong cộng đồng và có giá trị bền vững”.*

Nhân cách văn hóa của một cá nhân được hình thành trong môi trường xã hội. Vì thế, vai trò gia đình, xã hội, dân tộc, tư tưởng có ảnh hưởng rất sâu đậm đối với nhân cách văn hóa của cá nhân, cụ thể là trường hợp Lý Quang Diệu.

Từ môi trường nơi ông sinh ra là Singapore và nơi ông học tập là Anh quốc đã tạo nên một sự pha trộn trong nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu. Bên cạnh đó, quá trình phát triển của lịch sử cũng ảnh hưởng không nhỏ đến nhân cách văn hóa của ông. Đó là những năm tháng giúp cho Lý Quang Diệu có những bài học và tư tưởng chính trị đầu tiên. Đồng thời, góp phần quan trọng trong việc phát triển nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu không thể không kể đến đó là gia đình, cái nôi để ông nuôi dưỡng giá trị Nho giáo.

Tóm lại, ở chương này, bên cạnh việc đưa ra cơ sở lý luận, đề tài còn đề cập đến bối cảnh hình thành nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu để làm cơ sở triển khai các chương tiếp theo.

Chương 3: NHÂN CÁCH VĂN HÓA LÝ QUANG DIỆU XÉT TỪ PHƯƠNG DIỆN NHO GIÁO

3.1. Nho giáo trong xã hội Singapore

Singapore là đất nước có lịch sử non trẻ nên không có truyền thống Nho giáo hàng ngàn năm như Trung Quốc, Triều Tiên hay Nhật Bản... Tuy nhiên, Singapore có khoảng trên 70% dân số là người gốc Hoa, do đó Nho giáo vẫn là thành tố quan trọng ảnh hưởng tới xã hội nước này.

3.2. Nho giáo trong nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu

Tư tưởng Khổng giáo và giá trị Á Đông là những vấn đề Lý Quang Diệu rất quan tâm. Ông là một trong số những người ủng hộ các giá trị Châu Á, mặc dù cách giải thích của ông về các giá trị này gây không ít tranh cãi. Trong thập kỷ 1980, ông tích cực cổ xúy các giá trị Châu Á trong đó có Nho giáo. Ông luôn coi trọng và nhấn mạnh tầm quan trọng của đạo Nho đối với xã hội Singapore. Bản thân ông năm 1985 đã được bầu làm Chủ tịch Hội Khổng học thế giới.

3.2.1. *Coi trọng giá trị đạo đức*

3.2.1.1. *Trong gia đình*

Nguồn gốc, xuất thân của Lý Quang Diệu đã ảnh hưởng rất nhiều đến tư tưởng của ông sau này.

Đối với gia đình

Đối với bạn đời

Đối với con cái

Đối với quê hương

Đối với đất nước

3.2.1.2. *Đạo đức trong lãnh đạo đất nước*

Mặc dù quan điểm cầm quyền của Lý Quang Diệu là pháp trị nhưng thực chất mô hình nhà nước mà Lý Quang Diệu đã xây dựng ở Singapore là xã hội dựa trên nền tảng là gia đình mà đứng đầu là một uy quyền về đạo đức, có phần gia trưởng nhưng thực sự gương mẫu và luôn phấn đấu vì hạnh phúc của mọi

thành viên trong *gia đình Singapore*. Xã hội ấy nhân dân được khuyến khích học hành và trọng những con người ưu tú, có công hiến cho đảo quốc. Vì vậy, cho dù là một quốc gia đa sắc tộc, đa tôn giáo, đa văn hóa nhưng hầu như nhân dân sống hài hòa, không có sự xung đột lẫn nhau. Một xã hội với bộ máy hành chính hoạt động hiệu quả và ít tham nhũng, tổ chức xã hội và cơ sở hạ tầng hiện đại đã giúp Singapore là một nước có xuất phát sau nhưng lại về đích trước rất nhiều quốc gia khác trong khu vực Đông Nam Á và trên thế giới.

3.2.2. *Coi trọng giáo dục*

3.2.2.1. *Giáo dục bản thân*

Trong việc học hành, ngay từ nhỏ Lý Quang Diệu đã luôn ý thức về việc học, rèn luyện bản thân.

3.2.2.2. *Giáo dục quốc gia*

Từ những trải nghiệm của bản thân và khối óc của mình, ông đã tìm ra cho Singapore một chính sách vừa giải quyết được những vấn đề về ngôn ngữ, sắc tộc trên đảo quốc vừa giúp Singapore hội nhập với thế giới một cách nhanh nhất.

Ngay từ khi mới lên nắm quyền điều hành đất nước, Lý Quang Diệu đã nhận thức được nếu giải quyết được vấn đề giáo dục sẽ mở ra một con đường, một lối thoát cho hiện trạng của Singapore đương thời, nghèo nàn, lạc hậu và sự phân hóa giữa các sắc tộc, sự không thống nhất về ngôn ngữ,... Vì vậy, ông đã quyết tâm đầu tư vào giáo dục nhiều hơn bất kỳ ngành nào khác.

Tiểu kết chương 3:

Singapore, một đất nước đa văn hóa, đa sắc tộc với sự phát triển nhanh chóng và chịu ảnh hưởng khá lớn văn hóa phương Tây. Lo sợ quốc gia sẽ rơi vào tình trạng mất đi những giá trị phương Đông, những gia đình truyền thống bị xáo trộn,... Lý Quang Diệu rất coi trọng những giá trị của Nho giáo, thậm chí nâng lên tầm quốc gia. Ông đã thành công khi kết nối và hòa hợp được những nét văn hóa truyền thống ở Singapore. Trong tư tưởng và hành động của ông những giá trị Nho giáo luôn được coi trọng và đặt lên hàng đầu vì mục đích xây dựng một xã hội tốt, một xã hội nền tảng là giáo dục, đạo đức,... Đặc trưng nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu thiên hướng về Nho giáo, một con người coi trọng đạo đức, coi trọng giáo dục.

Môi trường gia đình cũng chính là cái nôi, cái gốc để rèn luyện lên nhân cách, đạo đức của Lý Quang Diệu, một con người coi trọng giá trị gia đình, đạo đức trong lãnh đạo, trong việc điều hành đất nước.

Đối với con cái, Lý Quang Diệu luôn là tấm gương cho các con noi theo. Ông chủ trương không dùng roi vọt với con cái và dạy chúng những bài học về văn hóa truyền thống, về gia tộc, về sự giản dị, sự bình đẳng đối với mọi người không phân biệt thứ bậc... Kết quả các con của ông đều trở thành những thành phần chủ chốt, quan trọng, có ích cho xã hội. Không chỉ có vậy, ông cũng duy trì được những nếp sống, những phép tắc trong gia đình.

Đối với bạn đời, Lý Quang Diệu đánh giá, ghi nhận vai trò của Kha Ngọc Chi với sự nghiệp chính trị của mình. Tình cảm của ông và sự gắn bó với vợ ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường và tình yêu cao đẹp của họ còn là nguồn động lực cho ông vững bước trên con đường chính trị sau này. Ông luôn ghi nhận vai trò của phu nhân với sự nghiệp chính trị và coi bà như một *nội tướng* giúp đỡ ông từ những công việc gia đình đến chính sự. Tình cảm của ông càng đáng trân trọng hơn khi người vợ yêu quý của mình lâm bệnh. Mặc dù là người đàn ông chỉ biết công việc, không phải làm bất cứ công việc nhà nào

nhưng sau khi vợ lâm bệnh ông sắp xếp các công việc một cách hợp lý để hàng ngày tận tay chăm sóc từng bữa ăn, giấc ngủ cho bà. Tình cảm của ông là một bản tình ca về tình yêu, là một tấm gương về đạo đức, trách nhiệm để các con noi theo.

Đối với quê hương, nơi trước khi trở thành Thủ tướng ông chưa bao giờ đặt chân đến, nhưng với ông đó vẫn là quê cha đất tổ, nơi cội nguồn, tổ tiên của ông ở đó. Và ông đã tự hào về những người đi trước, bắt nguồn dòng họ Lý.

Đối với đất nước, mặc dù quan điểm cầm quyền của Lý Quang Diệu là pháp trị nhưng thực chất mô hình nhà nước mà ông đã xây dựng ở Singapore là xã hội dựa trên nền tảng là gia đình mà đứng đầu là một uy quyền về đạo đức, luôn vì hạnh phúc của nhân dân. Ông luôn luôn coi con người là tài nguyên của quốc gia. Trong xã hội, ông khuyến khích người dân học tập, thực hiện công bằng xã hội, xây dựng một chính phủ tốt, trong sạch, một đất nước xanh,... Thành công của ông trong việc điều hành đất nước là người dân có niềm tin vào chính phủ, hài lòng về cuộc sống và hợp tác với chính phủ xây dựng và bảo vệ đất nước.

Đối với giáo dục, ngay bản thân Lý Quang Diệu từ nhỏ đã luôn ý thức về việc học, rèn luyện bản thân. Đối với quốc gia, ông khuyến khích nhân dân học tập và tìm ra cho Singapore. Ông còn khuyến khích việc học bằng cách lập ra các giải thưởng để hỗ trợ và cấp học bổng cho học sinh, sinh viên cả nước. Tinh thần học tập và giáo dục của Lý Quang Diệu đã trở thành nét văn hóa hiện đại, nguồn cảm hứng cho toàn thể nhân dân về việc học tập trên toàn đảo quốc.

Bên cạnh đó, Lý Quang Diệu còn là một người coi trọng giáo dục. Từ bản thân, ông luôn có ý thức và rèn luyện trong học tập. Bằng chứng là ông xếp hạng cao trong bảng thành tích học tập của các cấp bậc từ tiểu học cho đến đại học. Ngay cả khi đến tuổi xế chiều ông vẫn không ngừng học tập và xem việc học như là một việc phải làm. Đối với giáo dục quốc gia, ông có nhiều chính sách về giáo dục hiệu quả trong đó phải kể đến là chính sách song ngữ. Chính sách đó vừa giải quyết được những vấn đề về ngôn ngữ, sắc tộc, vừa giúp Singapore hội

nhập với thế giới một cách nhanh nhất. Ngay từ khi mới lên nắm quyền điều hành đất nước, Lý Quang Diệu đã nhận thức được nếu giải quyết được vấn đề giáo dục sẽ mở ra một con đường, một lối thoát cho hiện trạng của Singapore đương thời, nghèo nàn, lạc hậu và sự phân hóa giữa các sắc tộc, sự không thống nhất về ngôn ngữ,... Vì vậy, ông đầu tư vào giáo dục nhiều hơn bất kỳ ngành nào. Trường học là nơi dạy cho học sinh những tiêu chuẩn về hành vi cá nhân, những chuẩn mực xã hội. Đồng thời, ông hỗ trợ và khích lệ việc học bằng việc trao các giải thưởng, học bổng cho học sinh, sinh viên không phân biệt tầng lớp, địa vị, sắc tộc.

Có thể nói, trong suốt cuộc đời và sự nghiệp của Lý Quang Diệu ông luôn đề cao tinh thần, tư tưởng Nho giáo, coi đó là kim chỉ nam để duy trì trật tự xã hội và gia đình. Tấm gương đạo đức của Lý Quang Diệu cũng chính là động lực để nhân dân noi theo.

Chương 4: NHÂN CÁCH VĂN HÓA LÝ QUANG DIỆU XÉT TỪ PHƯƠNG DIỆN NGƯỜI LÃNH ĐẠO ĐẤT NƯỚC

Trong lịch sử xây dựng Singapore, Lý Quang Diệu từng áp dụng nhiều chính sách đột phá để phát triển đất nước. Thậm chí là những chính sách bị coi là cực đoan, Lý Quang Diệu vẫn có niềm tin về sự phát triển và tương lai của đất nước mà kiên định với hành động của mình. Những biện pháp đó thật sự đã giúp quốc đảo sư tử vượt qua giai đoạn khó khăn và trở nên phồn vinh.

4.1. Nhà lãnh đạo có tầm nhìn

Nhờ vào sự nỗ lực không ngừng kết hợp với những chính sách phát triển kinh tế đúng đắn của chính phủ, Singapore đã trở thành một trong số quốc gia phát triển bậc nhất ở khu vực châu Á với mức thu nhập bình quân đầu người cao, phúc lợi từ các tiện ích, dịch vụ cuộc sống và an sinh xã hội được xếp loại cao trên thế giới.

4.2. Nhà lãnh đạo kiệt xuất

Trong sự nghiệp kiến thiết đất nước của mình, Lý Quang Diệu đã thể hiện được rất nhiều đặc điểm của một nhà lãnh đạo phi thường. Những thành công của Singapore ngày nay đều do bàn tay và khối óc phi thường của Lý Quang Diệu đã đặt một nền móng vững chắc. Những thành công ấy cho thấy sự tận tụy, chăm chỉ, kiên trì, bền bỉ và tính kỷ luật cao của ông. Ông đã làm được những điều mà nhiều nhà lãnh đạo trên thế giới chỉ dám mơ tới.

4.3. Nhà lãnh đạo với nhiều chính sách đột phá

4.3.1. Chính sách ngôn ngữ

4.3.2. Chính sách tôn giáo

4.3.3. Chính sách trọng dụng nhân tài

4.4. Nhà lãnh đạo tôn trọng dân chủ

Tiểu kết chương 4:

Quá trình xây dựng một Singapore thành công vượt bậc không thể không nhắc đến công lao to lớn của Lý Quang Diệu, một nhà lãnh đạo tài ba. Ông đã áp dụng nhiều chính sách đột phá, hữu hiệu để xây dựng đất nước. Mặc dù có những chính sách đã bị coi là cực đoan nhưng ông vẫn kiên định với sự lựa chọn của mình. Ông lo cho vận mệnh của đất nước, chăm lo cho đời sống của nhân dân. Bởi ông biết những gì mình đang làm là những điều tốt nhất cho đảo quốc và cho nhân dân của mình.

Lý Quang Diệu, một nhà lãnh đạo có tầm nhìn. Trong suốt hơn 3 thập kỷ lãnh đạo đất nước, Lý Quang Diệu luôn có những chiến lược đưa đảo quốc Singapore trở thành một quốc gia hùng mạnh về kinh tế, một trung tâm thương mại, tài chính và công nghệ được xếp vào hạng bậc nhất khu vực. Dưới sự lãnh đạo của Lý Quang Diệu, Singapore còn được biết đến với một xã hội văn minh, hiện đại với chỉ số an toàn cao...

Lý Quang Diệu, một nhà lãnh đạo kiệt xuất. Trong sự nghiệp kiến thiết đất nước, Lý Quang Diệu luôn thể hiện những đặc điểm của một nhà lãnh đạo kiệt xuất. Ông đã làm được những điều phi thường đối với một đảo quốc dân số ít, nhỏ hẹp, thiếu nguồn tài nguyên,...

Lý Quang Diệu, nhà lãnh đạo với nhiều chính sách đột phá. Ở Lý Quang Diệu là sự hội tụ đầy đủ một con người tài năng, uy tín. Ông cho rằng Singapore không thể đi theo những lối mòn truyền thống như những quốc gia khác mà phải có những chiến lược, chính sách phù hợp với điều kiện đất nước – đa sắc tộc, đa ngôn ngữ... Những chính sách phải kể đến như: trọng dụng nhân tài, ngôn ngữ, tôn giáo...

Những chính sách hay cách làm của Lý Quang Diệu thường bị coi là độc đoán, áp đặt hay thiếu dân chủ, nhưng cuối cùng kết quả của tất cả những chính sách đó đều là vì nhân dân Singapore, đều giúp cho cuộc sống của nhân dân luôn được an toàn, được đảm bảo và hơn hết là chất lượng cuộc sống của họ sự

thực đã được nâng cao. Trong nhiều thập kỷ, dưới sự lãnh đạo của Lý Quang Diệu, người dân Singapore và thế giới khó có thể phủ nhận được một quốc gia phát triển về mọi mặt do Lý Quang Diệu đã tâm huyết xây dựng lên.

KẾT LUẬN

Nhân cách văn hóa là một vấn đề đa dạng và phức tạp. Có thể nói, đây là vấn đề vẫn đang được các nhà nghiên cứu kiến giải từ nhiều góc nhìn khác nhau. Tuy có nhiều quan điểm khác nhau nhưng các nhà khoa học nghiên cứu về nhân cách văn hóa vẫn có một điểm thống nhất chung là: nhân cách văn hóa của con người chỉ tồn tại trong xã hội loài người và con người hình thành nên nhân cách của mình trong môi trường xã hội của anh ta.

Nghiên cứu về *nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu*, luận án rút ra được các kết luận như sau:

Thứ nhất, luận án đã kế thừa những giá trị phổ quát có tính chung nhất được các nhà nghiên cứu công nhận qua những công trình nghiên cứu, những nhận định,... để xây dựng lên khung lý thuyết, từ đó giải quyết các vấn đề trong phạm vi nghiên cứu của luận án. Trên cơ sở lý thuyết, tác giả kế thừa những khái niệm về nhân cách, nhân cách văn hóa.

Nhân cách chính là vấn đề thuộc về con người và được các nhà khoa học nhân văn quan tâm nghiên cứu. Có nhiều nhà khoa học với các trường phái học thuật khác nhau cả phương Đông và phương Tây nghiên cứu về vấn đề này. Trên cơ sở nghiên cứu các trường phái khác nhau, luận án nhận định: *“Nhân cách xuất hiện khi một cá nhân có những hoạt động tương tác với cộng đồng xã hội và nhân cách bị chi phối, ảnh hưởng bởi nhiều vấn đề vừa mang tính cá nhân vừa mang tính xã hội”*.

Khái niệm quan trọng, mang tính cốt lõi của luận án là *nhân cách văn hóa*. Nhân cách văn hóa của một cá nhân được hình thành trong môi trường xã hội. Vì thế, vai trò gia đình, xã hội,... có ảnh hưởng rất sâu đậm đối với nhân cách văn hóa của cá nhân, cụ thể là trường hợp Lý Quang Diệu. *“Nhân cách văn hóa là những đặc trưng ứng xử của con người trong cộng đồng và có giá trị bền vững”*.

Thứ hai, mỗi người đều có những đặc điểm tính cách riêng, tuy nhiên không phải ai cũng có nhân cách văn hóa. Khi tìm hiểu về nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu, tác giả đã tập trung tìm hiểu về các yếu tố không gian, lịch sử và gia đình của nhân vật Lý Quang Diệu.

Không gian văn hóa ảnh hưởng quyết định đến cuộc đời và sự nghiệp của Lý Quang Diệu chính là Anh quốc và Singapore. Một con người gốc Hoa sinh ra ở Singapore, có thời gian học tập tại Anh quốc đã tạo nên một sự pha trộn những giá trị văn hóa Đông – Tây trong nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu. Bên cạnh đó, quá trình phát triển của lịch sử cũng ảnh hưởng không nhỏ đến nhân cách văn hóa của ông. Từ thuở nhỏ đã sống dưới chế độ phương Tây cai trị ở Đông Nam Á và chứng kiến những biến động của lịch sử khi quân Nhật chiếm Singapore,... đó là những năm tháng giúp cho Lý Quang Diệu có những bài học và tư tưởng chính trị đầu tiên. Bối cảnh gia đình cũng là nơi có ảnh hưởng không nhỏ đến nhân cách văn hóa của Lý Quang Diệu. Đó là cái nôi để ông nuôi dưỡng giá trị Nho giáo trong con người nhà lãnh đạo kiệt xuất Lý Quang Diệu... Đó là những yếu tố quan trọng để hình thành nhân cách văn hóa đặc trưng riêng của Lý Quang Diệu.

Thứ ba, Nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu xét từ phương diện Nho giáo

Trong tư tưởng và hành động của ông những giá trị Nho giáo luôn được coi trọng và đặt lên hàng đầu vì mục đích xây dựng một xã hội tốt, một xã hội nền tảng là giáo dục, đạo đức,...

Đặc trưng nhân cách văn hóa của Lý Quang Diệu là văn hóa đạo đức

Được sinh ra trong một gia nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu xét từ phương diện nhà lãnh đạo với nhiều chính sách đột phá gốc Hoa, những giá trị Nho giáo đã thấm nhuần vào tư tưởng của Lý Quang Diệu. Trong tư tưởng và hành động của ông những giá trị Nho giáo luôn được coi trọng và đặt lên hàng đầu vì mục đích xây dựng một xã hội tốt, một xã hội nền tảng là giáo dục, đạo đức,... Trong gia đình, ông luôn là tấm gương mẫu mực cho con cái, là người

bạn đời thủy chung, tận tụy và luôn tự hào về dòng tộc. Đối với đất nước, mặc dù quan điểm cầm quyền của Lý Quang Diệu là pháp trị nhưng thực chất mô hình nhà nước mà ông đã xây dựng ở Singapore là xã hội dựa trên nền tảng là gia đình mà đứng đầu là một uy quyền về đạo đức, luôn vì hạnh phúc của nhân dân.

Lý Quang Diệu rất coi trọng những giá trị đạo đức và vận dụng khéo léo những giá trị của Nho giáo vào trong gia đình và thậm chí trong công cuộc điều hành đất nước.

Đặc trưng nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu là văn hóa giáo dục

Lý Quang Diệu còn là một người coi trọng giáo dục. Từ bản thân, ông luôn có ý thức và rèn luyện trong học tập ở bất kỳ độ tuổi nào. Đối với giáo dục quốc gia, ông có nhiều chính sách về giáo dục hiệu quả trong đó phải kể đến là chính sách song ngữ. Chính sách đó vừa giải quyết được những vấn đề về ngôn ngữ, sắc tộc, vừa giúp Singapore hội nhập với thế giới một cách nhanh nhất. Ngay từ khi mới lên nắm quyền điều hành đất nước, Lý Quang Diệu đã nhận thức được nếu giải quyết được vấn đề giáo dục sẽ mở ra một con đường, một lối thoát cho hiện trạng của Singapore đương thời, nghèo nàn, lạc hậu và sự phân hóa giữa các sắc tộc, sự không thống nhất về ngôn ngữ,... Có thể nói, trong suốt cuộc đời và sự nghiệp của Lý Quang Diệu ông luôn đề giáo dục và coi đó là mục tiêu hàng đầu của quốc gia. Điều đáng nói ở đây là, ông đã thành công khi hòa hợp được những sắc tộc, ngôn ngữ ở Singapore và kết sự đa dạng các sắc tộc với thế giới.

Thứ tư, nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu xét từ phương diện người lãnh đạo đất nước

Trong nhiều thập kỷ, dưới sự lãnh đạo của Lý Quang Diệu, người dân Singapore và thế giới khó có thể phủ nhận được thành công và công lao to lớn của ông với đảo quốc. Ông đã lãnh đạo Singapore theo cách của riêng mình để đưa Singapore trở thành quốc gia hàng đầu thế giới. Trong quá trình xây dựng Singapore, Lý Quang Diệu đã áp dụng nhiều chính sách đột phá, hữu hiệu để

xây dựng đất nước. Ông lo cho vận mệnh của đất nước, chăm lo cho đời sống của nhân dân. Bởi ông biết những gì mình đang làm là những điều tốt nhất cho đảo quốc và cho nhân dân của mình.

Lý Quang Diệu, một nhà lãnh đạo có tầm nhìn. Trong suốt hơn 3 thập kỷ lãnh đạo đất nước, Lý Quang Diệu luôn có những chiến lược đưa đảo quốc Singapore trở thành một quốc gia hùng mạnh về kinh tế, một trung tâm thương mại, tài chính và công nghệ được xếp vào hạng bậc nhất khu vực. Dưới sự lãnh đạo của Lý Quang Diệu, Singapore còn được biết đến với một xã hội văn minh, hiện đại với chỉ số an toàn cao...

Lý Quang Diệu, một nhà lãnh đạo kiệt xuất. Trong sự nghiệp kiến thiết đất nước, Lý Quang Diệu luôn thể hiện những đặc điểm của một nhà lãnh đạo kiệt xuất. Ông đã làm được những điều phi thường đối với một đảo quốc dân số ít, nhỏ hẹp, thiếu nguồn tài nguyên,...

Lý Quang Diệu, nhà lãnh đạo với nhiều chính sách đột phá. Ở Lý Quang Diệu là sự hội tụ đầy đủ một con người tài năng, uy tín. Ông cho rằng Singapore không thể đi theo những lối mòn truyền thống như những quốc gia khác mà phải có những chiến lược, chính sách phù hợp với điều kiện đất nước – đa sắc tộc, đa ngôn ngữ... Những chính sách phải kể đến như: trọng dụng nhân tài, ngôn ngữ, tôn giáo...

Lý Quang Diệu, nhà lãnh đạo tôn trọng dân chủ. Trong suốt 31 năm hoạt động chính trị, trên cương vị thủ tướng, Lý Quang Diệu đã tạo nên một bộ máy chính quyền độc nhất, có sự cân bằng một cách tinh tế giữa chế độ chuyên chế với dân chủ; giữa một nhà nước chủ nghĩa tư bản với thị trường tự do. Không chỉ có vậy, Lý Quang Diệu còn được đánh giá là một nhà lãnh đạo luôn luôn vì nhân dân, lắng nghe ý kiến của nhân dân.

Thứ năm, nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu trường tồn với người dân Singapore và thế giới.

Ở Singapore, Lý Quang Diệu nhận được sự kính trọng của nhiều người dân, đặc biệt là những người lớn tuổi, họ luôn nhớ đến khả năng lãnh đạo của ông trong thời kỳ độc lập và tách rời khỏi Malaysia. Đối với thế giới Lý Quang

Diệu được nhắc đến như một huyền thoại. Cựu Tổng thống Mỹ - Obama gọi ông là là “*Người giúp thúc đẩy các phép màu kinh tế Châu Á và Huyền thoại của châu Á trong thế kỷ 20 và 21*”.

Trong các vấn đề quốc tế, Lý Quang Diệu được coi như một *nhà hiền triết*. Các nhà lãnh đạo Mỹ, Trung Quốc và thế giới luôn tham khảo ý kiến và chăm chú lắng nghe ý kiến của ông như: Richard Nixon và Henry Kissinger, khi lên kế hoạch mở cửa với Trung Quốc năm 1971 – 1972, hay Barack Obama cũng luôn khâm phục và chào đón Thủ tướng Lý Quang Diệu. Hoắc Đặng Tiểu Bình, Hồ Cẩm Đào, Tập Cận Bình của Trung Quốc đều xem Lý là nhà cố vấn có ảnh hưởng lớn nhất đối với họ bên ngoài Trung Quốc.

Không chỉ có các cường quốc mà các nước nhỏ hơn như Israel, Kazakhstan, các tiểu vương quốc Ả rập và rất nhiều nhà lãnh đạo ở các quốc gia khác cũng đã tìm thấy ở Lý Quang Diệu sự hợp tác chiến lược giúp họ tìm cách vượt qua những khó khăn, thách thức quốc tế.

Bên cạnh đó, Lý Quang Diệu được quốc tế nhiều lần vinh danh như nhận Huân chương Mặt trời mọc năm 1967, giải thưởng Woodrow Wilson cho dịch vụ công do Trung tâm Học giả Quốc tế Woodrow Wilson trao tặng, năm 1985 được bầu làm Chủ tịch Hội Khổng học thế giới...

Luận án đã khắc họa lên chân dung một Lý Quang Diệu từ góc nhìn văn hóa. Nhân cách văn hóa của ông là riêng biệt không lẫn với bất cứ một con người nào khác. Từ những luận điểm đã nêu, luận án “*Nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu*” có một số đóng góp như sau:

Về phương pháp luận, luận án đã khảo cứu một lượng lớn các tài liệu về đất nước Singapore, về Nho giáo, về Lý Quang Diệu và những bài phát biểu, nhận định của ông,... Qua các phương pháp nghiên cứu tác giả đã tìm hiểu về cuộc đời, sự nghiệp và rút ra được được một số đặc trưng về nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu. Nhân cách văn hóa của ông là một nhân cách văn hóa tiêu biểu của Singapore và nhân loại. Đặc trưng nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu không phải từ một giai đoạn hay một quá trình hoạt động chính trị nào, mà nhân cách

văn hóa Lý Quang Diệu được hình thành, phát triển trong cả cuộc đời và sự nghiệp của ông.

Về mặt thực tiễn, luận án là công trình khoa học đầu tiên tại Việt Nam nghiên cứu về nhân cách văn hóa Lý Quang Diệu. Tác giả hi vọng rằng từ những nghiên cứu của luận án sẽ góp phần cung cấp thêm những góc nhìn mới về cuộc đời và con người của Lý Quang Diệu. Từ đó cũng thấy được những tư tưởng, đường lối, chính sách trong quá trình xây dựng Singapore của Lý Quang Diệu. Đồng thời, luận án cũng góp phần bổ sung cho hệ thống tài liệu nghiên cứu, giảng dạy về Đông Nam Á, về nhân cách văn hóa và về đất nước, con người Singapore.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ ĐÃ

CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

1. Trần Thị Thanh Huyền (2019), Chiến lược xây dựng Singapore dưới thời thủ tướng Lý Quang Diệu (giai đoạn 1960-1970), *Tạp chí Dạy và học ngày nay*, (Số 1), tr 67-69
2. Trần Thị Thanh Huyền (2019), Chương trình đào tạo cán bộ cấp chiến lược ở Xinh-ga-po và kinh nghiệm cho Việt Nam, *Tạp chí Quản lý nhà nước*, (Số 284), tr.111-114
3. Trần Thị Thanh Huyền (2020), Chính sách song ngữ của thủ tướng Lý Quang Diệu, *Tạp chí nghiên cứu Đông Nam Á*, (Số 1 (238)), tr.45-52
4. Trần Thị Thanh Huyền, Đánh giá về chính sách đa văn hóa của Singapore trong lĩnh vực tôn giáo thời Thủ tướng Lý Quang Diệu, *Tạp chí Giáo dục và xã hội*, (Số 110 (171)), tr.121-125.
5. Trần Thị Thanh Huyền (2020), Chính sách tôn giáo của Xinh-Ga-Po dưới thời Thủ tướng Lý Quang Diệu, *Tạp chí Quản lý nhà nước*, (Số 7), tr.115-117.
6. Trần Thị Thanh Huyền (2020), Chính sách song ngữ của Thủ tướng Lý Quang Diệu sau khi Singapore độc lập, *Tạp chí Khoa học xã hội*, (Số 10), tr.146-152.